

Tentoonstelling *History's Footnote* verbindt verhalen over protest en veerkracht

Van 2 oktober tot en met 28 november 2021 te zien bij Marres in Maastricht

In *History's Footnote: on Love and Freedom* ontrafelen 11 internationale kunstenaars trauma's van raciale, gender-, seksuele en culturele ongelijkheid. De groepstentoonstelling van de Zuid-Afrikaanse curator Khanyisile Mbongwa verbindt de verhalen van filmmakers, beeldend kunstenaars, zangers en dichters over dekolonisatie, verdwenen taal, collectief verzet en vergeten geschiedenis. Centraal staat de zoektocht naar liefde en vrijheid, waarbij de geschiedenis fungeert als voetnoot.

History's Footnote

'Zonder vrijheid is er geen liefde mogelijk,' aldus Khanyisile Mbongwa, 'en zonder de liefde geen vrijheid.' De afschaffing van de slavernij en dekolonisatie introduceerde nieuwe systemen van onvrijheid waarin uitingen van cultuur en taal verboden is en collectieve identiteiten bedreigd. *History's Footnote* geeft ruimte aan deze vergeten verhalen en biedt tegelijkertijd zicht op de emancipatie en bewustwording die nodig zijn voor het scheppen van een betere toekomst.

Khanyisile Mbongwa

Mbongwa woont in Kaapstad en is zelfstandig curator en socioloog. Met haar interdisciplinaire aanpak onderzoekt ze complexe nuances en thema's, waaronder sociaal-politieke, economische, raciale en gender-queer onderwerpen. Ze creëert ruimte voor een emancipatorische praktijk maar ook voor plezier en spel. In het verleden werkte ze als adjunct-curator bij de Norval Foundation in Kaapstad, als curator en adviseur sociale ontwikkeling bij Cape Town Carnival en was ze hoofdcurator van de Stellenbosch Triënnale 2020.

Cure en Care

Khanyisile Mbongwa's praktijk als curator is gebaseerd op twee fundamentele principes: *cure* en *care*. Met *cure* verwijst ze naar het genezen van de 'wond' waarmee veel mensen te maken hebben om zo vreugde, liefde en schoonheid te kunnen vieren. Op het vlak van *care* streeft ze naar een betere zorg die culturele instellingen voor kunstenaars en hun praktijk moeten dragen. Als curator van *History's Footnote* nodigde ze kunstenaars uit die tonen dat door hun werk genezing (*healing*) plaatsvindt.

Verboden taal

De geluidsinstallatie *Unsilent Y* van kunstenaars Janaú (Rio de Janeiro, Brazilië, 1983) is gewijd aan de verloren taal van het Tupi-Guarani volk in Brazilië. De Portugese kolonisten verboden deze oorspronkelijke bewoners hun eigen taal te spreken. Omdat de taal allerlei woorden en klanken bevat die direct verwezen naar de omgeving en leefwijze van de Tupi-Guarani, verloren zij met hun taal ook de mogelijkheid om uiting te geven aan hun cultuur en tradities. Met inheemse rituelen en een landschap van geluid wekt Janaú de klinkerklank van de letter Y van de Tupi-Guarani taal tot leven.

Exploitatie

Als een geest beweegt het werk van **Eric Magassa** (Göteborg, Sweden, 1972) zich door de gangen van Marres. De site-specific media-installatie *Footwork* combineert schilderkunst, collage en fotografie en creëert visuele echo's uit het verleden, het heden en de toekomst. Magassa laat zich inspireren door de jaren '80; een periode van snelgroeiend wereldwijd kapitalisme, politieke omwentelingen, grote verschillen in rijkdom en mondiale massamedia. Het was ook het decennium van de hongersnood in Afrika en het einde van de Koude Oorlog, gemarkeerd door de val van de Berlijnse Muur. *Footwork* toont sporen van zijn Zweedse, Franse en Senegalese wortels. In zijn werk onderzoekt Magassa hoe West-Afrikaanse kunst op verschillende manieren is gekopieerd en geëxploiteerd voor artistieke en commerciële doeleinden.

Verloren herinneringen

In de sculpturen *Building Mountains* van **Lungiswa Gqunta** (Port Elizabeth, Zuid-Afrika, 1990) staat herinneren en het verlies van herinneringen centraal. Wat kunnen bergen ons vertellen over het verleden? Ze worden vooral gezien als plaatsen van toerisme en de winning van grondstof. Maar in voorouderlijke tradities zijn het heilige plaatsen, stille bakens in het landschap die alles horen, zien en voelen. Ze overzien de momenten van zwarte opstand, de zoektocht naar genezing en verzet. Bij het naar beneden rollen van rotsen brengen ze ons boodschappen van vorige generaties over onderdrukte tradities en cultuur.

Gerechtigheid en genezing

Met haar virtual reality-ervaring *Kalunga*, nodigt **Géraldine Tobe** (Kinshasa, Congo, 1992) het publiek letterlijk uit om de wereld anders te bekijken. Bezoekers nemen plaats op een grote houten stoel met een doodshoofd en bekrast vol verwijzingen naar koloniale verschrikkingen en onrecht. Hier zetten zij een vr-bril op en ervaren fragmenten uit het leven van een zwarte tot slaaf gemaakte jongen die is opgehangen. *Kalunga* is een virtueel landschap, gemaakt van film, fotografie en de voor Tobe kenmerkende rookschilderingen, en stelt de thema's gerechtigheid en genezing aan de orde. De installatie stelt de kijker een fundamentele vraag: bracht de dood deze jongen de zo begeerde vrijheid?

Kunstenaars

Deelnemende kunstenaars aan *History's Footnote* zijn **Felipe Castelblanco** (Bogotá, Colombia, 1985), **Nicholas Galanin** (Sitka, Alaska, Verenigde Staten, 1979), **Lungiswa Gqunta** (Port Elizabeth, Zuid-Afrika, 1990), **Noncedo Gxekwa** (Ladysmith, Zuid-Afrika, 1981), **Hymn_self** (Zuid-Afrika, 1984), **Janaú** (Rio de Janeiro, Brazilië, 1983), **Euridice Zaituna Kala** (1987, Maputo, Mozambique), **Kemang Wa Lehulere** (Kaapstad, Zuid-Afrika, 1984), **Eric Magassa** (Göteborg, Sweden, 1972), **Nástio Mosquito** (Angola) en **Géraldine Tobe** (Kinshasa, Congo, 1992).

Meer informatie en tickets

Lees meer over *History's Footnote* op www.marres.org en boek hier ook je ticket.

Voor de redactie:

Voor meer informatie, interviews en beeldmateriaal, kun je contact opnemen met Renée Schmeetz, communicatiemanager: renee.schmeetz@marres.org | +31 6 120 349 75.